

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Sjúrður Skaale
Medlem af Folketinget for
Javnaðarflokkurin

Dato

5. oktober 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

For et par uger siden fik jeg besøg af en gammel ven herinde på Borgen, og vi fortabte os i en verden af gamle minder og så store mængder af Rød Aalborg, at da vi forlod huset igen og tumlede videre rundt ude i byen, var vi ikke noget smukt syn. Jeg husker ikke alt, men jeg husker, at nogen sagde, da vi kom ud fra Borgen: Er det ikke ham der politikeren fra Færøerne? Og der blev hånligt svaret: Jo, det lader til, at han bruger Christiansborg som sin bodega. Jeg beklager over for formanden; jeg var ikke nogen værdig repræsentant den nat. Men hvis vi griber den nedladende og velfortjente kommentar og vi nu forestiller os, at Folketinget *er* en bodega, talerstolen er en bar og de taler, der holdes, er øller, der skænkes, ja, så har det, som formanden sagde lige før, altså det med, at det nu er Sjúrður Skaale fra Javnaðarflokkurin, haft en klar betydning de sidste 12 år, nemlig: Så er det sidste omgang; nu lukker vi.

Men i aften bliver sidste omgang en dobbelt omgang, for jeg har fået tilladelse til at skænke to øller, betinget af at den ene er færøsk og den anden er dansk. Jeg starter med at skænke en Carlsberg, og så bliver det en lille – det lover jeg – kort Föroya Bjór bagefter. At jeg har fået tilbuddet om at tale på færøsk og til gengæld får dobbelt taletid, skyldes ikke et krav fra mig, men at mange grønlandere ikke forstår dansk, og at mange i Grønland ser Folketinget som deres parlament. På Færøerne er dansk et kendt sprog, hvor ingen ser Folketinget som deres parlament. Men da man fra dansk side ofte forsøger at holde sådan en parallelitet mellem Grønland og Færøerne, har jeg altså også fået dobbelt taletid.

Jeg vil sige lidt om det store tema, som den aktuelle sprogdiskussion er udtryk for, nemlig rigsfællesskabets fremtid og det, der følger med af diskussioner om identitet og nationalfølelse, nationalisme og fællesskab. På Færøerne har kampen

for sproget altid været fuldstændig synonym med den kamp for selvstændighed på alle områder, som er fuldstændig afgørende for landets opdrift. Færøerne, the Faroe Islands, die Färöer-Inseln, las Islas Feroe er leksikale beskrivelser udefra; Føroyar er en følelse, der kommer indefra. Uden den identitet, der ligger i sproget, er der ikke nogen nation at kæmpe for. »Til ét folk de alle høre,/som sig regne selv dertil,/har for modersmålet øre,/har for fædrelandet ild«.

Det drejer sig netop om at have en flammende ild for sit eget, ikke imod andres. Det var mit partis ideologiske fyrtårn, Peter Mohr Dams, grundtanke, når det gjaldt nationale spørgsmål. Hans idé om færøsk selvstændighed i fællesskabet med Danmark blev ført ud i livet med hjemmestyreloven fra 1948. Den må man sige har været en succes, og jeg vil derfor henlede Tingets opmærksomhed på Dams tanker og hans svar på datidens færøske nationalisme ved at plukke nogle sætninger ud af en politisk pamflet, som han skrev i 50'erne. Måske kan nogle lære noget af det i dag. Måske kan vi også lære noget af den måde, man agiterede politisk på for 70 år siden. Der står i den danske oversættelse:

Til læsning og omtanke for den ufordærvede og selvstændigt tænkende færøske ungdom. Nationalfølelsen er ikke tændt i dit bryst, fordi det hjem, du er født i, er stort og fint, eller fordi din hjemstavn er storslået eller dit fædreland er magtfuldt, men kun fordi du er født der. Der har du med alle sanser suget i dig alt det, som din fod trådte på, og som dit øje så, og gennem barndommen er det blevet en del af dig selv, og i modersmålet har din barndom fået liv, hver sten, hver lille plet, hvert kryb fået navn. Det er sunget for vores ører, lige fra moderlivet, ved hvert øjekast og hvert skridt, vi tog, udsprunget og vokset ud af selve livet. Det er formet af landets natur, af stormene, brændingens brusen, af stilheden og saligheden, hårdhedens skønhed og det regntunge uvejr.

Jeg erindrer om, at det altså er en partipolitisk pamflet, en politisk agitation, jeg læser op af her, ikke? Det er noget andet end TikTok i dag.

Der tales videre om en harmonisk verden, hvor hver nation især har sit eget, som er smukt og godt, og som også kan skabe glæde hos andre nationer. Men så advares der om en tendens til at være blind for slægtskabet med andre og den overdyrkede trang til at være sig selv nok, der gjorde menneskerne fremmede for

hinanden og skabte misforståelser og had. Og så står der, apropos bodega:

Oven på den livsberigende drik, nationalfølelsen, ligger et giftigt skum, et skum med sprængstof, med den grummeste magtskygge. Det må vi se og anerkende, samtidig med at vi ser og glædes over det smukke i selve drikken. Der er folk, som ikke blæser dette skum væk, før nationalfølelsens fine drik nydes. De drikker sig ind i vildfarelse og lader sig besnære af de værste kræfter. Men bliver skummet blæst væk, giver drikken dig noget af det reneste og smukkeste, der findes i sjælen, og kærlighed til alt, hvad der er godt, så langt som din fod og din tanke rækker.

Der tales så om, hvordan mit parti på basis af disse tanker har løst det nationale spørgsmål nogle år i forvejen, og at det var helt afgørende at gøre det i fuld enighed med den brødre nation, som vi har et århundredgammelt forhold til. For hvis vi skal udvikle det gode og værdifulde i vores nationale verden, må vi første fremmest for vores egen skyld lade djævelen eje alt hadet til en anden nation – læs Danmark – og i stedet sætte forståelse og broderligt samarbejde.

Om modersmålet står der, at man gik ind i kampen for, at det skulle have den øverste plads i alle forhold, men samtidig understregede man rettighederne for det danske sprog, der, som der står, i hundredvis af år er blevet benyttet i sprog og tale med præst og embedsmænd og andre fremmede, som vi færingere i generation efter generation har fået dyrebare åndelige værdier igennem.

Der står altså, at vi skal udvikle vores selvstændighed på alle felter, men samtidig respektere skæbnefællesskabet med Danmark. For det var altså ikke en ond magt, man havde med at gøre. Det var Kingo, Brorson og Grundtvigs hjemland. En sådan værdibaseret, pragmatisk og politisk, modsat strengt juridisk, tilgang til forholdet mellem landene, kræver en forståelse fra dag til dag og fra sag til sag, og sådan har det i det store hele været siden 1948. Denne ånd har også i det store hele præget den tid, hvor jeg har arbejdet i gråzonen mellem Danmark og Færøerne.

Så sent som i dag har jeg på et møde med regeringen aftalt løsninger på to sager, som det er sket hundredvis af gange før. Men ordningen har været så succesfuld, og Færøerne er nu blevet så selvstændigt, at virkeligheden er vokset langt ud over de formelle rammer. De rummer ikke længere de behov, vi har.

Udlændingeområdet, medlemskab af internationale organisationer såsom WTO og sammenfiltringen af handels- og sikkerhedspolitik kalder altså på en ny ordning. Jeg håber bare, at filosofien og ånden forbliver den samme, selv om formaliteterne ændres, at vi drikker forsigtigt af den omtalte livgivende drik, og at vi undgår at ende som to mænd, der forlod Christiansborg for et par uger siden, uden at have udvist denne forsigtighed. De for vild, de faldt. Den ene, bodegapolitikerens, endte endda på hospitalet. Lad os lære af det, og lad os fortsat puste det giftige skum af, når vi serverer det politiske øl. Og så kommer den færøske øl:

[Taleren talte færøsk. Redaktionen arbejder på at fremskaffe det færøske talemanuskript].

Tak.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Politisk tale

Relateret

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Morten Dahlins tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Anna Falkenberg's tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Markus Elias Olsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Mette Frederiksens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pernille Vermunds tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pia Olsen Dyhrs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Søren Pape Poulsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sjurdur-skaales-tale-ved-folketingets-abningsdebat>